

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/68670>

Please be advised that this information was generated on 2019-02-16 and may be subject to change.

Onthulling van het Slavernijmonument in het Oosterpark in Amsterdam op 1 juli 2007, waarbij minister Plasterk en burgemeester Cohen aanwezig waren.

blanke hoofdpersonen zijn arm en hebben daarom meer begrip voor de slaven. In *Slavenhaler* gaat Tyn op zoek naar zijn halfzusje Obaa Huhuni in het dorp Chama aan de Goudkust. Hij monstert in Vlissingen aan op een slavenboot en weet zo Chama te bereiken. Net als in *Medicijnmeester* maken we kennis met het leven in een West-Afrikaans dorp, maar voor Obaa is de dorpscultuur wreed; als vreemdeling, dochter van een zwarte slavine en een blanke zeeman, Tyn's overleden vader, wordt ze niet geaccepteerd. Ze komt in handen van slavenhandelaars, en belandt op dezelfde boot als Tyn. Op Recife in Brazilië wordt Obaa op de slavenmarkt verkocht, maar Tyn weet haar te bevrijden en samen vluchten ze naar Palmares, een nederzetting van weggelopen slaven.

In *De ring van de slavenprins* pikt Tom Collins voor de kust van Nevis (niet ver van St. Maarten) twee schipbreukelingen op, een Spanjaard en een jonge zwarte slaaf, die een ring heeft als bewijs dat hij de zoon van de koning van Kaapverdië is. Tim ruikt geld, maar de volgende dag zijn de twee vertrokken. Tom gaat naar hen op zoek en zo begint een lange tocht vol avonturen. In Jamaica gaat hij werken op een suikerplantage. Hij wordt opzichter, maar kiest partij voor de slaven. Hij moet vluchten, monstert aan op een slavenschip en vindt Nyo Boto, de slavenprins, terug. Als ze ten slotte het eiland van Nyo Boto bereiken, blijkt deze de zoon van een schaaldiervisser te zijn. ■

- Kathleen Vereecken. *Lara & Rebecca. Querido*, 175 p.
- Bené Alfonso. *Medicijnmeester. Lemniscaat*, 344 p.
- Dolf Verroen, met tekeningen van Veronica Nahmias. *Slaaf Kindje Slaaf. Ger Guijs*, 45 p.
- Rob Ruggenberg. *Slavenhaler. Querido*. 304 p.
- Bjarne Reuter. *De ring van de slavenprins. Querido*. 413 p.

Henk van Houtum

COLUMN

Geopolitiek YouTubisme

Het is een *understatement* te zeggen dat de geopolitiek in Nederland de film heeft herontdekt. Decennialang hielden film en geopolitiek zorgvuldig afstand vanwege de nare smaak die de nazi-politieke filmpropaganda uit de jaren dertig had achtergelaten. Op geopolitieke films heerste daarna een taboe; films werden het domein van *entertainment* en commercie. Maar sinds de opkomst van commerciële televisie en vooral ook de mogelijkheid tot politiek geïnspireerde zelfknutselarij op internet, zeg maar 'YouTubisme', is de afstand tussen entertainment, reclame,

propaganda en geopolitiek drastisch verkleind. Zo heeft menige stad en stadsregio tegenwoordig een filmpje over de eigen schoonheid op dvd of internet staan. Ook de nationale overheid lijkt met haar ongegeneerde inburgeringsclips de schaamte over de klassieke politieke propaganda van weleer voorbij. Het is blijkbaar modern om trots op Nederland te zijn. De EU ten slotte, heeft zelfs een eigen kanaal, *EUTUBE*, waarop de eigen heerlijkheid en verhevenheid aan de man worden gebracht. Er wordt klassieke grondpolitiek bedreven: het eigen grondgebied en eigen volk worden voor beter en waardevoller gehouden dan die van anderen. De meest extreme en treurige uitwassen van de opleving van klassieke grondpolitiek in Nederland

De filmpjes van Hirsi Ali en Wilders lijken slechts een eerste stap in de voortschrijdende integratie van politiek en media.

zijn de recente geopolitieke films van Hirsi Ali en Wilders. Zij overdrijven de eigen heerlijkheid door xenofobe oorlogsretoriek ten opzichte van de Ander.

Wat alle voorbeelden gemeen hebben is dat de

geopolitieke filmische representaties een schijnrealiteit creëren. Ze tonen doelbewust enkelvoudige beelden van een gelaagde complexiteit. Een film verbeeldt een visie, letterlijk ingekaderd door de lens van de regisseur. Dat wat onbelicht blijft, is letterlijk onzichtbaar geworden. Het is een montage, een *mise-en-scène* van het eigen verlangen. In de nieuwe filmische geopolitiek lijkt dat verlangen vooral gericht op wat tegenwoordig *exposure* heet, het in de schijnwerpers staan, belicht worden. De Sloveense filosoof Slavoj Žižek spreekt in dit verband van *post-politics*. Hij doelt daarmee op de vrijwel kritiekloze incorporatie van het marktdenken in de geopolitiek. Het leidt ertoe dat politieke idealen, visies en volksverheffing die verder kijken dan de eigen gebiedsgrenzen het steeds vaker afleggen tegen de waan van de dag. De uiteindelijke winnaars in deze visuele mediacultuur zijn vooral linkse en rechtse nationalistinnen met een sterke nadruk op 'eigen grond eerst' en een eenzijdig, maar herkenbaar mediaprofiel.

De filmpjes van Hirsi Ali en Wilders lijken slechts een eerste stap in de voortschrijdende integratie van politiek en media. In eerste instantie zou dat – vergelijkbaar met de toenemende integratie van tv en voetbalclubs – kunnen leiden tot zoiets als Wilders-tv en Rita-tv. Dat is dan nog maar enkele passen verwijderd van het model waarin de commerciële media zelf de politieke boodschap produceren en verkopen, zoals Rupert Murdoch met zijn FOX- en Sky-televisie in de Verenigde Staten, en Berlusconi met zijn eigen tv-kanalen in Italië. Het maken van een film, het medium van het licht, heeft meer dan voorheen ook als doel vooral zelf belicht te worden. Tot hoe ver gaat deze *exposuremania*? ■